

»posvečuje tek dneva in noči« (čl. 84). Zato mora dušni pastir ljudi uvesti v to knjigo. Ljudi, ki stremijo po krščanski popolnosti, mora dušni pastir spretno voditi. Najprej mora nazorno razložiti značaj in način liturgične molitve. Potrebne so praktične vaje in sproti opozarjati na napake. Navaditi jih je treba na lepo in pravilno izgovorjavo, posebno še, če molijo v zboru.

Škoda, da je knjižica tako nepregledna. Tisk je sicer lep in papir dober, toda za lažjo orientacijo bi bila potrebna oznaka dnevov, kakor v rimskem brevirju. Ker vsebuje samo 123 psalmov so razdeljeni v dve skupine tako, da en teden molimo prvo, drugi teden pa drugo skupino psalmov. Napis PRVI TEDEN, DRUGI TEDEN je preveč izrazit v primeri z oznako dneva in posameznih ur, tako da to začetnika zelo moti. Zadrževalo bi, da bi bile skupine psalmov ločene samo z rahlo čvrto, ne pa z debelim napisom, kakor da je to v opravi najvažnejše. Če je antifona uvod v psalm je napoved vsebine psalma v molitvenik odveč. To sodi bolj v eksegezo psalmov kakor v molitvenik. Te tiskarske nerodnosti pa ne zmanjšujejo vrednost molitvenika. Dobili smo knjižico za katero smo res lahko hvaležni prirediteljem in izdajatelju. Dobili smo jo v času liturgične obnove. Dajmo jo laikom v roke kot naroča koncil, pa bomo izpolnili tudi Pavlov opomin: »Neprenehoma molite« (1 Tes 5, 17).

dr Francé Rozman

PSALAM 23 (24)

U naslovu ovoga Psalma nalazimo samo povjesnu bilješku, koja nam označuje aktora Psalma, Davida; i liturgičnu bilješku, koja kaže, da su Psalam imali pjevati izabrani hramski pjevači uz udaranje u žice. Zato i povjesnu prigodu i sami sadržaj možemo saznati jedino iz analize.

Analiza nam kaže, da je Psalam morao biti spjevan po svoj prilici istom prigodom, kojom su spjevani Ps. 67 (68) i 46 (47). Dočim se po sadržaju razlikuje od ovih dvaju. U ovom Psalmu nadahnuti pisac pjeva o sreći naroda, koga je zapala čast, da ima Boga za svoga kralja; i o zavidnoj povlastici brda Siona, koji je mogao pružiti boravište Bogu-Kralju.

Ako je izraelski narod postao časniji od svih naroda na zemlji zato što štuje pravoga Boga; ako se može tvrditi za brdo

Sion da je najsvetije od svih brda na svijetu radi jedinoga i pravoga Boga, koje Mu se iskazuje na brdu Sionu u znak njegovog priznanja za vrhovnog Gospodara nad Izraelom i nad svim ostalim narodima. Ovo isto značenje su pridavali i poganski narodi štovanju svojih krivih bogova.

St. 1-6.

1. »Yahweh-ova je zemlja i njezino mnoštvo, krug zemaljski i njegovi stanovnici.«

2. »Jer mu je On postavio temelje na morima, i na njihovim ga je vodama učvrstio.«

3. »Tko će se popeti na goru Yahwehovu, tko će se pojaviti u njegovu svetišću?«

4. »Onaj, čije su ruke nedužne a nakana čista, koji se nije glupo uzoholio niti se je zakleo za prevaru,«

5. »primit će blagoslov Yahweha, i pravednu nagradu Boga, svoga Izbavitelja.«

6. »A to je rod onih, koji prijanjaju uza Nj, koji žele prisutnost tvoju, rod Jakovljevi.«

1. »Yahweh-ova zemlja i njezino mnoštvo, krug zemaljski i njegovi stanovnici.« Zemlja ovdje označuje Palestinu, jer se ima uzeti u užem smislu kao zemlja Israelova. Ona sa svojim narodnom pripada Yahwehu, kome pripadaju i svi ostali narodi kruga zemaljskoga sa svojim zemljama, jer je On sve to stvorio.

2. »Jer mu je On postavio temelje na morima.« Psalmista se poziva na tradicionalno shvaćanje Israelskog naroda o postanku zemlje, zabilježeno u I. Moj. 1, 9., prema kojemu je zemlja u početku svoga opstanaka izbila iz voda.

»I na njihovim ga je vodama učvrstio.« Redovito se prevodi: »I na rijekama ga je osnovao.« No bila hebr. riječ *nehârôt* bilo latiska *flumina* (od *fluere*) označuju na prvom mjestu sve što je tekuće, a na drugom sve što teče, tj. rijeke itd. — Misao je Psalmiste jasna: Bog je svojom moći i na vodi, koja radi svog tekućeg stanja ne pruža nikakve čvrste podloge, mogao podignuti zemlju.

3. »Tko će se popeti na goru Yahweh-ovu, tko će se pojaviti u njegovu svetišću?« Svi narodi pripadaju Bogu, ali samo Israel je njegov odabrani narod, koji jedini štuje pravoga Boga, i koji se jedini može Njemu približiti. »U njegovu svetišću.« Doslovno: u mjestu, koje je On sebi posvetio.

4. »Onaj, čije su ruke nedužne a nakana čista.« Ruke su nedužne, jer ne prikazuju žrtve krivim bogovima; a nakana je čista jer dotičnik nije niti pomislio da okrene leđa svome Bogu

»Koji se nije glupo uzoholio«, nadajući se pomoći od krivih bogova. »Niti se je zakleo za prevaru,« naime nije se zakleo krivim bogovima, jer takova zakletva ne nosi sobom nikakve obaveze.

5. »Primit će blagoslov Yahwe-a«, tj. sve potrebno za život, i da se utječe krivim bogovima.

naročito pak blagoslov u plodovima zemlje.

»I pravednu nagradu Boga, svoga Izbavitelja.« Doslovno: i pravdu, hebr. *sedaqâ* (h). No pravda može označiti bilo što pravedno; ovdje označuje pravednu nagradu ili zasluženu plaću, jer će svojim vjernim štovateljima Bog pružiti zaštitu i obranu.

6. »A to je rod onih, koji prianjaju uza Nj, koji žele prisutnost tvoju, rod Jakovljevi.« Psalmista je u 3. st. postavio pitanje: tko je iskreni štovatelj pravoga Boga, koga će Bog na osobiti način štiti? I sada odgovara: tko je Israelski narod, koji želi iskreno štovati Boga; traži njegovu prisutnost na gori Sionu, jer Mu je tu podigao šator; to je Jakovljevo pokoljenje.²⁾ Israelci su imali cijeliti visoko ovu svoju povlasticu među svim ostalim narodima.

U ovom prvom dijelu Psalma (1-6) Psalmista je nastojao predočiti Israelcima njihovu povlasticu jer su među svim ostalim narodima štovali pravoga Boga i zato bili pod njegovom naročitom zaštitom. Time je on također nastojao potaknuti njih na to štovanje i učvrstiti ih u njemu.

St. 7-10.

7. »Podignite, vrata, svoje glave, unesite se vi, vječite vratnice, nek uđe Kralj slave!«

8. «Tko je taj Kralj slave? To je moćni i silni Yahweh, Yahweh silni u boju!«

9. Podignite, vrata svoje glave, unesite se vi, vječite vratnice! nek uđe Kralj slave!«

10. »Tko je taj Kralj slave? Yahweh nebrojenih vojska On je Kralj slave!«

7. »Podignite, vrata, svoje glave, unesite se vi, vječite vratnice, nek uđe Kralj slave!« U stihovima 7-10 Psalmista ima pred očima svečani ulaz kovčega zavjeta u šator na Sionu. Gospodin, koji se je pokazao silnim i jakim u mnogim borbama za svoj narod, sada ulazi u svoje sjedište na Sionu, iz kojeg ga više

nitko neće moći nikada potjerati. Zato se i vratnice šatora nazivlju vječitim.³⁾ Tu će On i dalje ostati onaj isti moćni i silni Yahweh, koji neće dozvoliti neprijateljima Israelskog naroda da se dignu protiv njega.

8. Yahweh nebrojenih vojska.« Doslovno: »Yahweh vojska«. Ali kako vojska, *sebaôt*, nema člana kao neodređeni plural može označiti neodređenu množinu.

U drugom dijelu (7-10) Psalmista predočuje Israelcima svečani ulaz Gospodinov u svetište na Sionu i pozivlje ih da tim činom priznaju svečano svoje štovanje pred svim narodima, budući da je ustoličenje i priznanje Boga za Kralja označivalo kod svih naroda najveći vrhunac štovanja prema Bogu.

Jasno je da se i ovaj Psalam slaže s povjesnim događajem, kad je kovčeg zavjeta unešen u šator na Sionu, i uprav imajući ovu okolnost u vidu Psalam poprima svoj izvrsni smisao.

Sinonimni paralelizam ovog Psalma je jasan u svim stihovima prvog dijela. U drugom dijelu se taj paralelizam sastoji od izmjeničnih, ponovljenih stihova.

Psalam će nam se pojaviti u jednom divnom pjesničkom obliku ako si npr. predočimo da su ga pjevala dva kora na ovaj način:

I. Kor: »Yahweh-ova je zemlja i njezino mnoštvo, krug zemaljski i njegovi stanovnici. — Jer mu je On postavio temelje na morima, i na njihovim ga je vodama učvrstio.«

II. Kor: »Tko će se popeti na goru Yahweh-ovu, tko će se pojaviti u njegovu svetištu?«

I. Kor.: »Onaj čije su ruke nedužne a nakana čista, koji se nije glupo uzoholio, niti se je zakleo za prevaru, — primit će blagoslov Yahweh-, a i pravednu nagradu Boga, svoga Izbavitelja.«

Oba kora zajedno: »A to je rod onih, koji prianjaju uza Nj, koji žele tvoju prisutnost, rod Jakovljevi.«

I. Kor: »Podignite, vrata, svoje glave, unesite se vi, vječite vratnice, nek uđe kralj slave!«

II. Kor: »Tko je taj Kralj slave?«

Oba kora zajedno: »Tko je moćni i silni Yahweh, Yahweh silni u boju!« A onda ponove opet istu stvar.

o. IVAN ŠTAMBUK